

Päiväkodin johtajan kelpoisuutta selvittävä työryhmä

Muistio 2/2025

Aika torstai 21.8.2025 klo 9.30-12.30

Paikka Etäkokous (Teams) + opetus- ja kulttuuriministeriö, Meritullinkatu 10, Helsinki, Potentia

Osallistujat:

Puheenjohtajisto ja sihteeristö

• Alila Kirsi, OKM	X
• Eskelinen Mervi, OKM	-
• Sarkkinen Tuomas, Karvi	X
• Teliö Anne-Maj, OKM	-
• Vähäkuopus Senni, korkeakouluharjoittelija OKM	X

Jäsenet

• Buss Anna, Vaasan kaupunki	X
• Fonsen Elina, yliopistokoulutus	-
• Högström Barbro, Espoon kaupunki	X
• Kalland Mirjam, UNIFI ry	X
• Mattila Kaisa, Kajaanin kaupunki	X
• Mielityinen Ida, Arene ry	-
• Pakanen Anitta, VOL ry	X
• Penttilä Marja, OKM	X
• Rytilahti Anne, Talentia ry	X
• Salo Jaakko, OAJ ry	X
• Sandroos Aleksi, Sivistysala ry	X
• Väkiparta Petteri, ammattikorkeakoulutus	X

Pysyvät asiantuntijat

• Lahtinen Jarkko, Kuntaliitto	X
• Pihlaja Päivi, Itä-Suomen yliopisto	X
• Tervaspalo Katri, OKM	X
• Valkonen Satu, Helsingin yliopisto	X

Asialista

1. Kokouksen avaaminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen ja toivotti kaikki tervetulleiksi ja erityisesti vieraamme prof. em. Kirsti Karilan.

2. Läsnäolijoiden toteaminen

Todettiin läsnä- ja poissaolijat.

3. Edellisen kokouksen muistion hyväksyminen

Tarkennettiin kaksi korjausta ja hyväksyttiin muistio.

4. Varhaiskasvatuksen kelpoisuudet, tutkintokoulutus ja osaaminen

- Varhaiskasvatuksen tiekartan, varhaiskasvatuksen koulutusten kehittämisohjelman ja varhaiskasvatuksen koulutusten arvioinnin anti päiväkodin johtajan kelpoisuuksien ja tutkintokoulutusten tuottaman osaamisen pohdintaan
Emerita professori Kirsti Karila, Tampereen yliopisto

Kirsti Karila esitteli tiivistetysti merkittävien varhaiskasvatuksen koulutuksiin liittyvien selvitysten ja arviointien tuloksia, johtopäätöksiä ja suosituksia. Kokoavasti todettuna jokaisen varhaiskasvatuksen kelpoistavan koulutuksen ja sen tuottaman osaamisen tulisi vastata työn nykyisiä ja tulevia vaatimuksia. Koulutuksilla ja yhdellä tutkinnolla on rajallinen mahdollisuus tuottaa kaikkea osaamista, josta syystä tärkeää on määritellä, mikä on kunkin koulutuksen tuottaman osaamisen ydin. Oman ydinosaamisen tunnistaminen on myös moniammatillisen työn taustalla. Koulutuksilla on tarve profilointiin, sitä kautta ammattilaisten ammatillisen identiteetin tuottamiseen koulutuksen tuottaman osaamisen kautta. Koulutusten on mietittävä, millaista substanssiosaamista tuotetaan ja vastaako osaaminen työn vaatimuksiin (esim. päiväkodin johtaja). Hyvä varhaiskasvatuksen substanssin osaaminen on keskeistä sen johtamisessa. Joustavia koulutuspolkuja tarvitaan, mutta niiden rakentamisessa on olennaista varmistaa koulutuksen laatu.

5. Varhaiskasvatuskoulutusten sisällöt, painotukset ja yleiset opiskelijapolut

Työryhmän yliopisto- ja ammattikorkeakoulutuksen edustajat

Ammattikorkeakoulutus

Petteri Väkiparta esitteli ryhmälle sosionomi AMK-koulutusta. Esityksessä käytiin läpi varhaiskasvatuksen sosionomin kompetenssit, opetussuunnitelman perusrakenne sekä varhaiskasvatuksen (ja sosiaalipedagogiikan) opinnot 60 op. Sosiaalialan ammattikorkeakouluverkoston (SOAMK) varhaiskasvatuksen alatyöryhmä on tehnyt opetussuunnitelmasuosituksen varhaiskasvatuksen 60

opintopisteen opintojen sisällöistä ja painotuksista, ja SOAMK-työryhmän tiedon mukaan valtaosa ammattikorkeakouluista noudattaa suositusta.

Sosionomi YAMK (90 op) -koulutuksen osalta käytiin läpi koulutuksen lähtökohdat: koulutus edellyttää kahden vuoden työkokemusta ja koulutus keskittyy sosiaalialan kehittämisen ja johtamisen näkökulmiin. Opinnot koostuvat syventävistä ammattiopinnoista 30 op, vapaasti valittavista opinnoista 30 ja opinnäytetyöstä 30 op. Esityksessä ei avattu tarkemmin koulutuksen sisältöjä tai niiden yhteyttä varhaiskasvatuksen konteksteihin. SOAMK on tehnyt luonnoksen YAMK OPS-suosituksesta, joka kattaa sekä sosiaalialan että varhaiskasvatuksen opintoja. Tällä hetkellä tämä työ on keskeytetty.

Kokouksen jälkeen puheenjohtajisto oli yhteydessä työryhmän AMK-edustajiin ja pyysi erillisen esityksen YAMK-koulutuksesta seuraavaan kokoukseen (12.9.).

Yliopistokoulutus

Mirjam Kalland esitteli kasvatustieteen maisterikoulutuksia. Kasvatustieteen maisterin (varhaiskasvatus) (120 op) tutkinnon pääaineena on kasvatustiede ja tutkintoon sisältyvät kasvatustieteen syventävät opinnot (80–85 op) ja sivuaine- ja/tai muita opintoja (40–45 op). Koulutussisällöissä korostuvat arviointi-, kehittämis- ja tutkimustyö sekä varhaiskasvatuksen johtaminen. Kaikkiin varhaiskasvatukseen keskittyvien maisterin tutkintojen opetussuunnitelmiin sisältyy varhaiskasvatuksen johtamiseen ja johtajuuteen liittyviä opintoja ja opintokokonaisuuksia, ja osassa opetussuunnitelmista kuvataan tutkinnon eksplisiittisesti tuottavan pätevyyden toimia päiväkodin johtajana. Esitys sisälsi esimerkkejä johtamiseen keskittyvistä maisteriohjelmista, sivuainekokonaisuuksista ja kursseista. Kansallisen koulutusten arvioinnin perusteella kasvatustieteen kandidaatin ja maisterin opetussuunnitelmien tietoperusta on ajankohtainen niin tutkimustiedon kuin varhaiskasvatuksen muuttuneen toimintaympäristön näkökulmasta, ja maisteritutkinnot antavat valmiuden päiväkodin johtajan tehtäviin sekä muihin johtaja- ja asiantuntijatehtäviin.

6. Yhteinen keskustelu asialistan kohdista 4 ja 5

Keskusteltiin sekä Kirsti Karilan että koulutusten edustajien esityksistä. Keskusteltiin muun muassa siitä, millaisia odotuksia ja osaamista päiväkodin johtajan työhön liittyy. Koulutuksen tehtävänä on tuottaa profiloitua erityisosaaminen, joka varhaiskasvatuksen johtamisen tapauksessa on varhaiskasvatuksen pedagoginen, didaktinen ja toimintakulttuurin johtaminen. Johtajan työn kontekstit vaihtelevat, jolloin myös työnantajan perehdytys, oman osaamisen kehittäminen ja täydennyskoulutus on olennaista.

Puheenvuoroissa tuotiin esiin muun muassa se, kuinka nykyinen järjestelmä on perusteltu koostuen koulutuksista, joissa tutkinnon laajuus, sisällöt ja tavoitteet profiloituvat tiettyyn tarvittavaan osaamiseen. Varhaiskasvatuksessa tarvittavan johtamisosaamisen alueet tulisi olla kelpoistavan koulutuksen keskiössä. Kasvatustieteen maisterikoulutus on huomionnut osaamistavoitteet arviointien perusteella hyvin. YAMK-koulutuksen sisällöistä ei ole ajantasaista selvitys- tai arviointitietoa, sillä koulutus ei kuulu varhaiskasvatukseen kelpoistavien koulutusten piiriin.

7. Kuultavat tahot ja kuulemismenettely

Työryhmän puheenjohtajisto

Käytiin läpi suunnitelma kuulemisten toteutuksesta ja kuultavista tahoista. Ehdotuksia kuultaviksi tahoiksi on useita. Kuulemiset tulee hoitaa työryhmän toimikauden alkuvaiheessa, jotta työryhmä voi hyödyntää kuulemisten materiaalia työssään.

Sovittiin toteutustavaksi kirjallinen lausunto sekä lyhyt suullinen puheenvuoro (5 min/taho) seuraavassa kokouksessa. Kuultavat tahot voivat jättää kirjallisen esityksen 12.9. kokoukseen mennessä, jossa kuullaan myös lyhyet puheenvuorot niiltä tahoilta, jotka sen haluavat tulla esittämään.

Sovittiin, että työryhmä saa kuultaville tahoille lähtevän kirjeen ja kysymykset kommentoitavaksi ennen niiden lähettämistä.

8. Muut esille tulevat asiat

- Ministeriön päiväkodin johtajiin liittyvä rekisteritiedon kokoamisen valmistelutyö

Neuvotteleva virkamies Allan Seuri ministeriöstä tulee mahdollisesti jo seuraavaan kokoukseen kertomaan saatavilla olevasta päiväkodin johtajiin liittyvästä rekisteritiedosta. Ministeriö on tekemässä pääkaupunkiseudun kuntiin tietopyyntöä, jos tarvittavaa tietoa ei saada tarpeeksi Vardasta ja muista järjestelmistä. Työryhmän jäseniä pyydetään kokoamaan teemaan liittyvää tilastotietoa sekä tietopohjaa ja toimittamaan tiedot työryhmälle. Tämän asian aikataulutukseen palataan myöhemmin.

Työryhmässä esitetyn mukaisesti sovittiin, että jatkossa kokouskutsuihin lisätään linkki työryhmän Teams-kansioon.

9. Seuraava kokous

Seuraava kokous pidetään etäkokouksena 12.9.2025 klo 9.00–12.00.

10. Kokouksen päättäminen